

Novalis

Fragmenter

Alt som er gjenstand for kjærlighet, er sentrum i et paradis.

Også våre tanker er virksomme krefter i Universet.

Mennesket må bli et totalt og fullkomment redskap for seg selv.

All sykdom er sjelelig sykdom.

Når vi drømmer at vi drømmer, er oppvåkningen nær

Alt er såkorn.

Vi har et oppdrag: vi er kalt til å bygge jorden.

Det er en kunst å bli menneske.

Vår viten står i direkte forhold til det vi faktisk *gjør*.

Sykdommens vesen er like dunkelt som livet selv.

Vi er tettere forbundet med det usynlige enn med det synlige.

Ekteskapet – man burde se det som en langsom kontinuerlig omfavnelse – oppbyggingen av et felles harmonisk vesen.

Overalt søker vi det ubetingede, men finner bare ting – igjen og igjen.

Hele vårt liv er en Gudstjeneste.

Kjærlighet er verdenshistoriens endelige mål – Universets Amen.

Oversatt av Kurt Narvesen

Novalis

Novalis – han het egentlig Friedrich von Hardenberg og tok navn etter en middelaldersk stamfar – ble født i grevskapet Harz, øst i det nåværende Tyskland, i 1772, som sønn av en overenergiske Herrnhuterfar og en drømmende, poetisk mor. Han vokste opp i sin mors bilde, et svakelig, liksom lammet barn – livsåndene våknet først i ham etter en tung sykdomsperiode i niårsalderen.

Han kom til å studere jus i Jena – der foreleste Schiller og Fichte, og Kants tanker lå i luften, formidlet av flere av hans elever. Særlig Schiller gjorde et dypt inntrykk på den unge Hardenberg; de brevvekslet i årevis etterpå. Senere studerte han i Leipzig, hvor han bodde sammen med broren, som døde. Her kom han i kontakt med Friedrich Schlegel, et vennskap som ble avgjørende for begge. Novalis tok eksamen i Wittenberg i 1794, og dro til Thüringen for å begynne å arbeide hos amtmanden der. Den praktiske, jordnære delen av ham var nå i full blomst: han gledet seg. Men han var ikke desto mindre på vei mot sin skjebne, eller, om

man vil, den andre delen av sitt virke, personifisert i den tolvårig Sophie von Kühn. For eftertiden står hun som noe av et mysterium; men Novalis så i henne selve kallet fra sin bestemmelse, hun var for ham hans livs grunnsten, pustet fra selve verdensvesenet. De forlovet seg hemmelig i 1795, og i 1797 døde hun; fra nå av er Novalis fast forankret også i den åndelige verden, han vet hvor han skal, i ethvert henseende. Han skriver «Hymnen an die Nacht» og «Geistliche Lieder» – og efterstreber en poetisering av tilværelsen, ikke i form av en forfalskning, men som en sammenfatning og en gjennomtrengning av all livserfaring, all erkjennelse; å begripe verden som enhet. Det var et veldig forsøk, og det måtte i stor grad bli fragmentarisk; i tillegg til diktene, to ufullførte romaner og flere hundre aforismer – «fragmenter». Men han var stadig på jorden; han begynte på Bergakademiet i Freiberg hvor han lærte seg alt om gruvedrift og ble en skattet fagmann – jord og himmel, var det ikke ett? Fysikk, kjemi, geologi – en universell tenkning, som først nådde sin fullendelse gjennom Hegel. Gjenforeningen med Sophie var stadig det endelige målet, men det hindret ham ikke i å forlove seg påny – han hadde mer å gjøre på jorden, han trengte jordisk støtte. Nå møtte han Ludwig Tieck, også et meget viktig møte – , han leste Jacob Böhme. Og så brøt sykdommen ut i ham, samtidig som han ble utnevnt som ansvarlig for gruvedriften i området, et bevis på hans dugelighet også i denne verden. «Hvor drar vi så hen? Alltid hjemover». I denne vissheten hadde han levet, og i denne vissheten døde han, denne jordens og himmelens mann, 25. mars 1801, 29 år gammel.

Kurt Narvesen